Algemeen

Cirkeltje rond

- In ***Music 4 you!*** zien we elke les als een afgerond geheel. Soms is het noodzakelijk om de taak te controleren, maar verder heeft elke les een mooie opbouw met een aantrekkelijke opening, waarin de lln. (leerlingen) nieuwsgierig worden gemaakt naar het onderwerp van de nieuwe les; dan volgt een logische opbouw, vertrekkend vanuit de voorkennis van de lln.; de aangegeven leerstof wordt eigen gemaakt en na het overlopen van de taak eindigt de les met een leuke afsluiter.

  Bij een aantal lessen is het mogelijk om rechtstreeks verder te bouwen op de overhoring van de taak.
- Na elke les vragen we ons af of we onze doelen bereikt hebben en of de leerlingen goed gereageerd hebben op de les. Als aan beide doelstellingen werd voldaan, kunnen we de les als geslaagd beschouwen. Uiteraard bouwen we steeds verder op verworvenheden uit voorgaande lessen om zo de kennis te verbreden en uit te diepen.

Musiceren

- We hebben gezorgd voor een gezond evenwicht tussen vocaal en instrumentaal musiceren. De eindtermen schrijven een tiental liederen per graad voor.

  Alle gezongen nummers hebben een karaokeversie. De ***dvd met de verzamelde karaokefilms*** voor de leraar kan afzonderlijk aangekocht worden. De karaokenummers staan er in twee versies op: met en zonder zang.
- Er moet ook instrumentaal gemusiceerd worden met een variabele bezetting. Dit hoeft helemaal niet ingewikkeld te zijn: zelfs met weinig noten kan er al tof gemusiceerd worden. Daar hebben we ons dan ook op toegelegd.
- We maken kennis met de elementaire muzieknotatie in functie van het musiceren. We tonen steeds de grepen en staven/toetsen voor enkele melodie-instrumenten. Blokfluit, klokkenspel of keyboard of piano kunnen eventueel thuis verder ingeoefend worden. Alle voorgestelde "oefeningen" moeten onmiddellijk uitgewerkt worden tot speelstukjes met variabele bezetting. Niet alleen eigen instrumenten van academieleerlingen kunnen toegevoegd worden, ook voor de "gewone" leerlingen zijn er mogelijkheden te over: Orff-instrumenten, boomwhackers, gitaar en basgitaar, keyboard en allerlei ritmische en zelfgemaakte instrumenten, haalbare partijen voor iedereen (zie volgend item: interactieve bordbladzijden).
- We grijpen elke kans aan om gedifferentieerd te musiceren zodat iedereen aan zijn trekken komt, ieder met zijn eigen talenten.

Interactieve bordbladzijden

- Deze zitten niet standaard in het pakket voor de leraar. Als u aantoont dat u op school met onze uitgaven werkt, kan u ze per e-mail toegestuurd krijgen.
- De bordbladzijden geven een overzicht van de voornaamste (eenvoudige!) partijen voor het musiceren met variabel instrumentarium. De popups geven suggesties i.v.m. de bezetting of de verdeling van de boomwhackers over verschillende leerlingen. Een handig instrument voor leerlingen en leraar: in één oogopslag ziet iedereen alle partijen. Zo hoeft de leraar niet meer de hele bewerking uit het hoofd te kennen.
- Voor de bordbladzijden wordt gebruik gemaakt van een gekleurd notenbeeld voor alle partijen die speelbaar zijn op toets- en staafinstrumenten en boomwhackers. We baseren ons op de kleuren van de boomwhackers en hebben gekleurde stickertjes met de notennamen ontworpen die kunnen gekleefd worden op alle toets- en staafinstrumenten. (Deze zijn verkrijgbaar voor 2,5 euro per ***stickervel met 273 stickertjes*** (26 octaven "witte toetsen" en 13 octaven "zwarte toetsen".)

Beeldmateriaal

- Het beeldmateriaal betekent een ongelooflijke meerwaarde voor de lessen omdat het grotendeels op maat gemaakt is: eigen reportages of mixings met eigen ondertiteling en verklarende woorden die op het juiste moment in beeld komen. Het beeldmateriaal is dermate verweven met de lesinhoud, dat het feitelijk onafscheidelijk bij de les hoort. Daarom is het belangrijk te beschikken over een dvd-apparaat (of een computer met beamer) in de muziekklas. Het heeft geen zin om een aantal fragmenten 'op te sparen' en die dan allemaal na mekaar te zien.
- De 2 dvd's zitten dan ook standaard in het pakket voor de leraar.
- Op een afzonderlijke dvd staan de karaokefilms met en zonder zang.

Transparanten - PDF's om te projecteren

- De 44 PDF's "transparanten T011 t/m T44" kunnen met de beamer geprojecteerd worden. Wie met een overhead projector werkt, kan er transparanten van te maken. In beide gevallen kunnen de schema's in kleur geprojecteerd worden. En een taak (b.v. een kruiswoordraadsel) is in een oogopslag verbeterd.
- Deze PDF's staan op de juiste luister-cd, zodat u ze steeds bij de hand heeft in de juiste les. Ze staan bovendien op de cd-rom met "alle data".

Groepswerk - randmateriaal

- Groeps- en duowerk komen als werkvorm geregeld aan bod. Op die manier leren leerlingen van elkaar. In sommige scholen is het groepswerk reeds lange tijd een traditie, maar in andere scholen zijn de leerlingen er niet zo mee vertrouwd. Mogelijk kennen ze deze werkvorm wel vanuit het basisonderwijs. Het is waar dat groepswerk meer tijdrovend is dan gewoon doceren, maar het werkt meer beklijvend omdat de leerlingen er erg bij betrokken zijn. Er worden duidelijke regels gehanteerd om het groepswerk efficiënt te laten verlopen. Deze worden toegelicht in les 2, waar we voor het eerst te maken krijgen met een groepsopdracht.
- Voor elk groepje moet het randmateriaal in een mapje bij mekaar steken. Alle originelen die daarvoor nodig zijn, vindt u in PDF-formaat op luister-cd 1 en bovendien op de cd-rom met "alle data", zodat u ze meermaals kan printen in kleur en voor de duurzaamheid best ook lamineren. Het kan dan voor elke klas gebruikt worden gedurende x aantal jaren.
- Bij het werkboek heeft elke leerling een instrumentenkwartet en een dominospel met kaartjes gekregen. Dit bevordert het verwerken van de leerstof. Beide spellen kunnen als huistaak opgegeven worden, maar er kan - vooral in zwakkere klassen - ook in de klas mee gewerkt worden.

ICT (Informatie- en communicatietechnologie)

- Via de website, gekoppeld aan het werkboek, kunnen de leerlingen op een leuke manier zelfstandig de leerstof verder verwerken, de luisterfragmenten herbeluisteren, de schema's in filmformaat leren volgen, verder exploreren, bijkomende partijen vooraf instuderen, ...
- Les 22 (Allemaal beestjes) werd ook volledig als ICT-les uitgewerkt. Ze staat online (www.photo-music.be/music4you/ICT-les/startpagina.html) maar ook op de oefen-cd van de leerlingen. Op een uiterst zinvolle manier wordt ICT hier geïntegreerd.
  Wel even op de klascomputers een gratis QuickTime laten installeren: dat voorkomt problemen met de beeld- en geluidsfragmenten.

Begeleidingsboek

- Bij de handleiding hoort standaard een begeleidingsboek. Het bevat niet alleen alle pianobegeleidingen (met gitaarakkoorden) voor de leraar; vaak zijn er ook vereenvoudigde pianobegeleidingen en extra partijen voor het musiceren met variabele bezetting. Deze partijen zijn bedoeld voor gevorderde leerlingen en ze staan uitgeschreven voor C-, Bes- en Es-instrumenten. Al deze partijen zijn ook terug te vinden in de muziekbib van de website: www.photo-music.be
- In het begeleidingsboek staan ook eenvoudige Orff-bewerkingen (tevens bedoeld voor variabele bezetting), die steeds mogen aangepast worden aan de situatie. Er staat b.v. nooit een begeleidend ritme uitgeschreven: dat moet de leraar zelf toevoegen. Hij kan ook de lln. een gepaste ritmische begeleiding (mee) laten zoeken.
- Af en toe staat er ook een tweede stem voor meerstemmig zingen (voor gelijke stemmen).

Evaluatie

- Elke school heeft zijn eigen puntensysteem. Op een of andere wijze verwacht men een cijfer of een verwoording op een rapport. Dit mag niet enkel de weerslag zijn van een cognitieve test: de leerling moet veelzijdiger geëvalueerd worden. We toetsen in functie van doelstellingen en evalueren zowel kennis, vaardigheden als attitudes, steeds vanuit de beleving van muziek.

  Voor het samenstellen van gewone overhoringen in verband met de leerstof hebben wij een aantal mogelijke keuzevragen gegroepeerd in een Word-document, zodat iedereen daaruit korte of langere toetsen kan samenstellen naargelang de situatie. Dit document bevat alleen kennisvragen en luisteropdrachten. Met wat knip- en plakwerk kan iedere vakleerkracht fraai ogende toetsen samenstellen omdat hij beschikt over alle afbeeldingen, schema's en invulkaders, die ook op andere manieren kunnen aangewend worden in de vraagstelling. Maar er moeten natuurlijk ook open vragen gesteld worden. Daarom hebben we een aantal bijkomende toetsvragen opgesteld (zie toetsvragenextra.doc).

Al deze toetsvragen vindt u op luister-cd 1 en op de cd-rom met “alle data”. Beide Word-documenten worden naar de eigen computer gekopieerd en voor elke nieuwe toets kan de leraar ‘opslaan als ...’ b.v. Toets 1, waarna hij alle overbodige vragen schrapt. Word hernummert automatisch de overblijvende vragen.

Uiteraard moet u de evaluatie breder zien. Ook vaardigheden zoals instrumentaal musiceren en ontwerpen moeten getoetst worden. Daarvoor is permanente evaluatie aangewezen.

- Wanneer evalueren? Dit is eveneens afhankelijk van de normen die de school hanteert. Zijn er nog grote toetsen voor muziek of wordt er permanent geëvalueerd? Vallen de toetsen in de toetsenreeks of gebeuren ze - eventueel gespreid - in de muzieklessen? Deze vorm van permanent evalueren is aangewezen om te kunnen evalueren vanuit de beleving van muziek.

  Een luistertoets b.v. hoeft niet lang te duren en kan best gebeuren aan het einde van de luisterles.

  Andere korte overhoringen kunnen aan het einde of aan het begin van een les gebeuren.

  Eventueel kan het kruiswoordraadsel van de taak onmiddellijk als overhoring terug ingevuld worden: de lln. moeten het zelfstandig kunnen invullen nadat ze alle nieuwe begrippen geleerd hebben.
- Af en toe moeten we de tijd nemen om de leerstof te evalueren, zodat de leerlingen de noodzaak voelen om de leerstof goed bij te houden. Soms nemen we niet de tijd om de taak te overhoren omdat we de nieuwe les als een eenheid willen afronden. Daarom is het aan te raden om af en toe een ‘rustpunt’ in te schakelen: een les waarin de tot dan toe geziene leerstof wordt herhaald, geëvalueerd en verder toegepast, b.v. in het afwerken van de lesdelen waar we niet voldoende tijd voor konden nemen. Als taak na les 5 b.v. herhalen de lln. alle leerstof; deze wordt in de les herzien en daar kan een korte toets in verwerkt zitten, maar daar mag de ganse les niet aan opgeofferd worden: we zetten b.v. de Orff-instrumenten, boomwhackers en andere instrumenten klaar om een speelstuk met variabele bezetting af te werken. De liedjes kunnen hernomen en verder afgewerkt worden, b.v. het openingslied wordt in canon afgewerkt, met of zonder bijkomende instrumenten. Op de liedjes moeten we geregeld kunnen terugkomen omdat het leuk is om een liedje te zingen wanneer het beter gekend is.

  Het inlassen van een ‘rustpunt’ geeft ook de kans om de verschillende klassen terug samen te krijgen nadat er hier en daar lessen zijn weggevallen.

Jaar- en vakwerkplan

- Op luister-cd 1 en op de cd-rom met “alle data” vindt u een gedetailleerd vakwerkplan (voor de A-stroom en voor de B-stroom afzonderlijk) als Word document, dat als werkinstrument moet opgevat worden: u moet het nl. aanpassen aan uw eigen situatie. U moet zelf aanvinken met welke instrumenten, werkvormen en leermiddelen u werkt, welke leerdoelen u realiseert, enz. Zo kan u een eigen jaarplan samenstellen.
- Dit vakwerkplan werd niet alleen voor het VVKSO volledig uitgewerkt. Ook de leerplannen van de andere netten hebben we grondig bestudeerd en uitgewerkt: u vindt ze op luister-cd 1 en op de cd-rom met “alle data”.
- We stellen ook een jaarplan voor, maar dat moet uiteraard aangepast worden aan de situatie.

B-stroom

- Het boek ***Music 4 you!*** kan perfect in de B-stroom gebruikt worden. In deze handleiding staan geregeld tips voor gebruik in de B-stroom of “voor zwakkere klassen”. Uiteraard werken we met deze leerlingen op een andere manier. We spelen in op hun mogelijkheden.
- Wanneer er projecten of themaweken worden ingelast, kan de leraar steeds aangepaste nota’s toevoegen.

Uitbreiding

- Uitbreidingssuggesties worden *schuingedrukt* weergegeven.
- Geregeld verwijst de handleiding naar een ***uitbreidingsblad*** voor de leerlingen. Sterke klassen hebben nood aan meer dan het minimummateriaal. De hoeveelheid materiaal is op deze manier perfect aan te passen aan de noden van iedere klas. Het leerwerkboek werd zo opgevat dat alle lessen haalbaar zijn, zodat het hele boek kan gezien worden. Het werd uitgegeven onder de vorm van een cursusbloc. Dat maakt het tussenvoegen van extra kopieerblaadjes mogelijk, dit om b.v. te kunnen inspelen op de actualiteit.
- Alle luisterfragmenten die daarvoor nodig zijn, staan op de ***uitbreidings-cd***. (Deze zit niet standaard in het pakket voor de leraar.)
- Alle schema’s in filmformaat staan - samen met 4 uitbreidingsfragmenten - op de ***uitbreidings-dvd***. (Deze zit niet standaard in het pakket voor de leraar.) Bij de schema’s in filmformaat volgt een rode streep het schema simultaan met de muziek.

Besluit

- Deze handleiding staat boordevol tips die aan de praktijk getoetst zijn. Het boek werd zeer efficiënt uitgetest. Het zijn stuk voor stuk haalbare lessen, die algemeen heel enthousiast ontvangen werden door de leerlingen. Elke les is een voltreffer!
- Wij willen met onze boeken afwisselend materiaal aanbieden, met respect voor de creativiteit van elke leraar. Creatieve leraars, die tot nu toe zelf materiaal bij mekaar sprokkelden uit allerlei bronnen kunnen nu overwegen om een bestaand handboek in te voeren mits dat handboek voldoende materiaal (en randmateriaal!) biedt om creatief aan de slag te gaan. De leerlingen hebben een veelheid aan materiaal ter beschikking (in een mooie vormgeving en in kleurendruk) waaruit de leraar een keuze maakt; de vormgeving - als cursusbloc met gaatjes - laat ook toe eigen blaadjes toe te voegen, b.v. in verband met de actualiteit. Het is juist de bedoeling dat elke leraar zijn eigen accenten legt in het aangeboden lesmateriaal.
- We hebben kosten noch moeite gespaard om er een prachtig geheel van te maken: het wordt een feest om daarmee te werken! Wij wensen u veel plezier met ***Music 4 you!*** en we zijn er zeker van dat de vlam zal overslaan op uw leerlingen.

Rika Joris,

Francine Drijkoningen

LK = leerkracht

lln. = leerlingen

T01 = transparant 1

R01 = randmateriaal 1

U01 = uitbreidingsblad 1